

Historia prawobrzeżnej Warszawy

Tematem spotkania Komisji Historycznej w dniu 24 września 2010 r. była historia Warszawskiej Pragi, Bródna, Kamionka, Skaryszewa, Targówka, Grochowa i Saskiej Kępy.

W siedzibie Zarządu Głównego TPW gościliśmy Kierownika Muzeum Warszawskiej Pragi w organizacji - starszego kustosza, dr Jolantę Wiśniewską. Oficjalnie muzeum ma status Oddziału Muzeum Historycznego m.st. Warszawy. Jest to młoda placówka, powołana do życia w 2006 r.

Pani kustosz Jolanta Wiśniewska podczas posiedzenia Komisji Historycznej TPW.

Od lipca 2007 r. Muzeum ma siedzibę przy ul. Ząbkowskiej 23/25, gdzie zatrudnionych jest obecnie ośmiu pracowników.

W 2007 r. władze miasta przeznaczyły na siedzibę Muzeum trzy unikatowe kamienice o łącznej powierzchni ok. 1700 m² przy ul. Targowej 50/52. Ich wygląd jest reprezentatywny dla obrazu Starej Pragi z przełomu XIX i XX wieku, chociaż badania wykazały, że historia tych kamienic sięga połowy XVIII w.

Obecnie trwa odnawianie budynków. W oficynie, gdzie znajdowały się żydowskie sale modlitewne znaleziono na ścianach polichromie. Są one bardzo zniszczone, a prace nad zachowaniem niezwykle trudne. Prace budowlane mają się zakończyć w 2011 r., a w połowie 2012 r. planowane jest otwarcie Muzeum. Tymczasowa sala ekspozycyjna znajduje się na terenie dawnej Wytwórni Wódek „Koneser” przy ul. Ząbkowskiej 27/31.

Fragmety polichromii w oficynie.

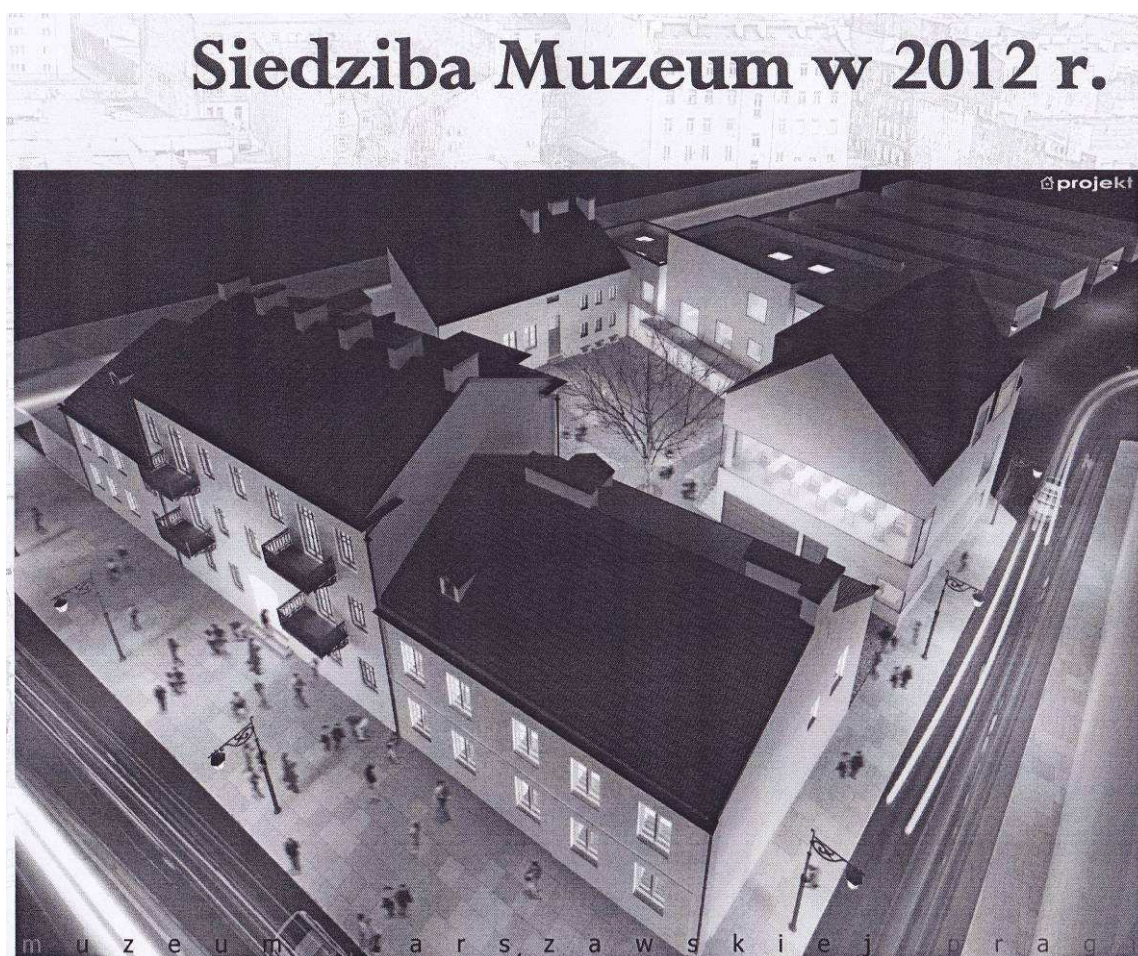

Kamieniczka od strony Bazaru Różycyckiego - dom Jana Krzyżanowskiego wzniesiony w drugiej połowie XVIII stulecia.

Muzeum apeluje o pomoc z gromadzeniu eksponatów związanych z historią prawobrzeżnej Warszawy. Przyjmowane są zdjęcia, dokumenty, sprzęty, elementy wyposażenia wnętrz, przedmioty z lokalnych wytwórni- w formie darów lub depozytów. Można się podzielić również wspomnieniami, które znajdują się Archiwum Historii Mówionej.

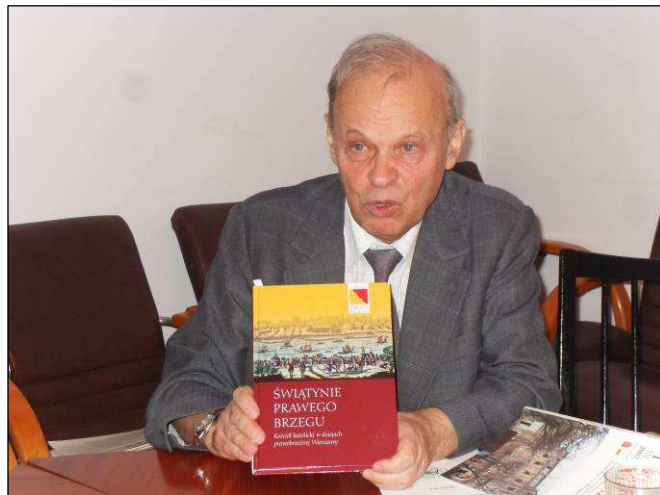

Kamienice przy ul. Targowej 50/52 – widok obecny.

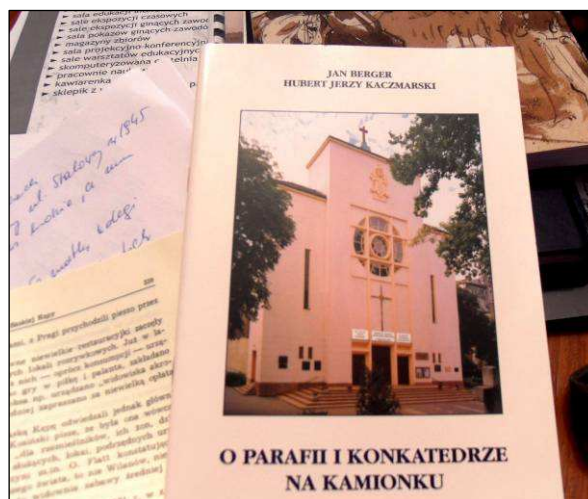

Tak będzie wyglądała siedziba Muzeum Warszawskiej Pragi po zakończeniu remontu.

W drugiej części spotkania Komisji Historycznej swój dorobek zaprezentował Jan Berger, varsavianista, członek naszej Komisji i wielki znawca prawobrzeżnej Warszawy. Zawodowo Jan Berger zajmuje się historią organizacji badań statystycznych na ziemiach polskich i rozwojem polskiej myśli statystycznej.

Jednak badanie i opisywanie dziejów Pragi, Grochowa, Kamionka, Targówka i innych miejsc położnych na prawym brzegu Wisły stały się dla Pana Bergera wielką pasją. Jego artykuły znajdują się w różnych wydawnictwach, m.in. w Kronice Warszawy, Roczniku Warszawskim i innych publikacjach varsavianistycznych.

A oto wykaz najważniejszych opublikowanych prac varsavianistycznych Jana Bergera:

- Dzieje Grochowa do 1916 r., Rocznik Warszawski, t. VI, 1967, s. 48-87
- Z dziejów Targówka, Rocznik Warszawski, t. IX, 1969, s. 63-68
- Materiały Warszawskiej Statystycznej Komisji Czasowej z lat 1877.78, Rocznik Warszawski, t. III, 1974, s. 171-185
- Rozwój Pragi, w: Wielkomiński rozwój Warszawy do 1918 r., Warszawa 1973, s. 255-270
- Warszawski Lombard Miejski, Rocznik Warszawski, t. XIV, 1976, s. 203-222
- Z dziejów Saskiej Kępy, Rocznik Warszawski, t. XV, 1979, s. 321-358
- Tradycje historyczne Warszawskiej Fabryki Obrabiarek, Warszawa 1974, s. 60 /wydanie wewnętrzne WFO, oprac. Wspólnie z R. Kozłowskim
- Encyklopedia Warszawy, Warszawa 1973 /ok. 50 haseł/
- Recenzja: Teodor Kikta, Zapomniane karty. Z przeszłości Tarchomina, Warszawa 1964, w: Rocznik Warszawski, t. VI, 1967, s. 322-332
- Recenzja: Dzieje Pragi, Warszawa 1971, w: Rocznik Warszawski, t. XX, 1972, s. 445-449

Do wymienionych prac należy dodać 20 następnych większych artykułów i wiele mniejszych rozproszonych w różnych czasopismach i gazetach.

Zdjęcia współczesne i tekst: Halina Niemiec